

**„Moje Dziecko pisze pierwszy
poważny sprawdzian w życiu...”**

Przygotowały: Emilia Iwańska, Magdalena Słomion

Co to jest sprawdzian po ukończeniu szkoły podstawowej i czemu służy?

Sprawdzian ten jest najważniejszym testem umiejętności ucznia kończącego szkołę podstawową. Trwa on sześćdziesiąt minut (w wyjątkowych przypadkach 90 minut). Dzięki wykonaniu wszystkich zadań można uzyskać maksymalnie 40 punktów. Każdy uczeń otrzymujący świadectwo ukończenia szkoły podstawowej otrzymuje także zaświadczenie o przystąpieniu do sprawdzianu, w którym podana jest liczba uzyskanych punktów za poszczególne umiejętności oraz suma wszystkich punktów.

Sprawdzian służy zbadaniu pięciu umiejętności, którymi powinien sprawnie posługiwać się każdy absolwent. Są one określone w standardach wymagań egzaminacyjnych. Te umiejętności to:

- **czytanie,**
- **pisanie,**
- **rozumowanie,**
- **korzystanie z informacji,**
- **wykorzystywanie wiedzy w praktyce.**

I Czytanie – uczeń: (4 pkt.)

1. Odczytuje różne teksty kultury np. źródła i teksty historyczne; teksty literackie, w tym: baśnie, legendy, mity, opowiadania, utwory poetyckie i prozatorskie; teksty użytkowe, w tym: telegram, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcję, przepis, ogłoszenie, kartkę pocztową, list prywatny i oficjalny, tabelę, notatkę; proste teksty podręcznikowe, a także publicystyczne i popularnonaukowe; przedstawienia teatralne i filmy; przekazy ikoniczne, w tym: komiksy, dzieła malarskie, rzeźby. Uczeń rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne.
2. Określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu np. rozumie pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm; posługuje się czynnie terminami: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, legenda, opowiadanie, powieść, proza, poezja oraz podstawowymi terminami związanymi z przekazami ikonicznymi, plastyką, muzyką, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą.
3. Rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w instrukcjach i w opisach: diagramów, map, planów, schematów, innych rysunków.
4. Odczytuje dane z: tekstu źródłowego, tabeli, wykresu, planu, mapy, diagramu. Uczeń odpowiada na proste pytania z nimi związane.

II Pisanie – uczeń: (5 pkt.)

1. Pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się następującymi formami wypowiedzi: opowiadanie, opis, sprawozdanie, notatka, kartka pocztowa, list prywatny i oficjalny, telegram, zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcja, przepis.
2. Formułuje wypowiedzi ze świadomością celu (intencji): pyta i odpowiada, potwierdza i zaprzecza, poleca i prosi, przyrzeka i obiecuje, zachęca i zniechęca, zaprasza, przeprasza, współczuje, żartuje, wątpi, odmawia.
3. Buduje tekst poprawny kompozycyjnie (ok. 1 strony formatu A4), celowo stosując środki językowe i przestrzegając norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych.
4. Przedstawia w postaci graficznej dane zapisane w tabeli: przenosi informacje na oś liczbową, chronologiczną, układ współrzędnych, wyraża dane w postaci diagramu słupkowego, prostego schematu, innego rysunku.
5. Dbą o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu.

III Rozumowanie – uczeń: (9 pkt.)

1. Posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń.
2. Przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk.
3. Określa znaczenie osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego.
4. Wyraża własne opinie i próbuje je uzasadnić, wyjaśniając swoje stanowisko, używa odpowiednich argumentów.
5. Opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą: wyrażenia arytmetycznego i prostego wyrażenia algebraicznego, prostego równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, planu, mapy, prostego schematu, diagramu słupkowego, innego rysunku.
6. Rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności: liczb, figur, zjawisk, przemian, obiektów przyrodniczych, elementów środowiska. Uczeń wskazuje różnice i podobieństwa oraz porządkuje je.
7. Dostrzega prawidłowości, opisuje je i sprawdza na przykładach: opisuje zjawiska o charakterze powtarzalnym, spotykane w najbliższym otoczeniu, na podstawie opisu zjawiska mającego charakter prawidłowości wnioskuje o dalszym jego przebiegu.
8. Ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania.
9. Analizuje otrzymane wyniki i ocenia ich sensowność.

IV Korzystanie z informacji – uczeń: (2 pkt.)

1. Wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi.
 2. Analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera spośród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami (osadzonymi także w wartościach).
-

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce – uczeń: (8 pkt.)

1. Posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku.
2. Wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki obserwacji.
3. Wykonuje obliczenia dotyczące: długości, powierzchni, objętości, wagi, czasu, temperatury, pieniędzy.
4. Planuje i wykonuje obliczenia z wykorzystaniem kalkulatora.
5. Wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności: liczb, figur, zjawisk, przemian, obiektów przyrodniczych, elementów środowiska. Uczeń stosuje je do rozwiązania problemu.
6. Zna zasady bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi i materiałami chemicznymi, rozpoznaje oznakowania substancji toksycznych, łatwopalnych i wybuchowych, objaśnia zasady użytkowania domowych urządzeń elektrycznych.
7. Wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak uruchomić i wykorzystać proste urządzenia techniczne.
8. Rozumie potrzebę stosowania zasad: higieny, bezpieczeństwa, zdrowego trybu życia, oszczędnego korzystania z energii, postępowania w środowisku przyrodniczym.

Umiejętności wymagane na sprawdzianie są realizowane przez cały etap edukacyjny obejmujący szkołę podstawową na różnych przedmiotach i zajęciach pozalekcyjnych. Są one uwzględnione w dwóch bardzo ważnych dokumentach, na podstawie których w szkole są realizowane zajęcia:

- 1. Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów,**
- 2. Programach nauczania poszczególnych przedmiotów.**

Z podstawą programową oraz z wykazem programów nauczania realizowanych w naszej szkole można zapoznać się w bibliotece szkolnej. Ponadto podstawę programową można przeczytać korzystając ze strony internetowej:

http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_prawne/rozporzadzenie_20081223_zal_2.pdf

Każdy uczeń kończący szkołę podstawową **musi przystąpić do sprawdzianu**. W przeciwnym razie nie otrzyma świadectwa ukończenia szkoły. **Reguluje to Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych:**

§ 22. 1. Uczeń kończy szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadgimnazjalną lub dotychczasową szkołę ponadpodstawową:

1. jeżeli w wyniku klasyfikacji końcowej, na którą składają się roczne (semestralne) oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych uzyskane w klasie programowo najwyższej (semestrze programowo najwyższym) i roczne (semestralne) oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, których realizacja zakończyła się w klasach programowo niższych (semestrach programowo niższych) w szkole danego typu, z uwzględnieniem § 20 ust. 7, uzyskał oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych wyższe od oceny niedostatecznej, z zastrzeżeniem § 15 ust. 8 i 9;
2. **w przypadku szkoły podstawowej i gimnazjum - jeżeli ponadto przystąpił odpowiednio do sprawdzianu lub egzaminu, o których mowa w § 32, z zastrzeżeniem § 38 i 49 ust. 4.**

Sprawdzian, o którym mowa, nie jest zatem jednym ze zwyczajnych sprawdzianów, jakich w ciągu sześciu lat uczniowie piszą setki.

To pierwsze z najistotniejszych narzędzi służące zbadaniu wiedzy i umiejętności Dziecka, Jego przygotowania do dalszej nauki w gimnazjum oraz funkcjonowania w życiu codziennym, pełnieniu różnych ról społecznych.

Co zrobić, by moje Dziecko napisało sprawdzian jak najlepiej?

Za wynik sprawdzianu nie jest odpowiedzialne samo Dziecko.

Współodpowiedzialni są także nauczyciele i Rodzice. To trzy ogniwa, które muszą ze sobą współpracować. Jeśli któreś z ogniw RODZIC – UCZEŃ – NAUCZYCIEL przerwie łańcuch współpracy, efekt sześcioletnich zmagania Dziecka w szkole może być niezadowolający...

Bardzo ważną rolę w przygotowaniu ucznia do sprawdzianu odgrywa **szkoła**. W naszej szkole systematycznie podejmowane są różne działania mające służyć osiągnięciu przez uczniów jak najlepszych wyników w nauce i zachowaniu, w tym także wyników na sprawdzianie kończącym szkołę. Uczniowie mają możliwość doskonalenia swoich umiejętności między innymi dzięki:

- dodatkowej godzinie lekcyjnej tygodniowo z języka polskiego i matematyki w klasie szóstej,
- zajęciom wyrównania wiedzy z języka polskiego i matematyki w klasie piątej,
- zajęciom dla uczniów zdolnych z różnych przedmiotów m.in. z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego, niemieckiego,
- zajęciom dodatkowym dla wszystkich uczniów, kołom zainteresowań i klubom naukowym.

Niestety wielu uczniów mimo takich możliwości nie korzysta z szerokiej oferty zajęć, zwłaszcza niesystematycznie uczęszczają na zajęcia uczniowie mający problemy w nauce. Często też wielu uczniów nie traktuje poważnie zajęć służących usystematyzowaniu wiedzy i umiejętności na dodatkowej godzinie z języka polskiego i matematyki w klasie szóstej.

Równie istotną, a może nawet ważniejszą, rolę w procesie uczenia się Dziecka odgrywają Jego **Rodzice**.

Bardzo ważne jest to, aby Dziecko nauczyć **systematyczności, obowiązkowości i dokładności w nauce i wykonywaniu zadań**. Dzieci w różnym wieku dojrzewają do poczucia odpowiedzialności za własne działania i naukę. Dlatego niezastąpieni są w Jego życiu Rodzice i Opiekunowie, którzy powinni (niestety czasami do wieku przekraczającego etap szkoły podstawowej) pełnić kontrolę nad poczynaniami szkolnymi Dziecka, oferować w miarę swoich możliwości pomoc (co nie oznacza wyręczania w wypełnianiu obowiązków), sprawdzać **jakość wykonywanych zadań, jakość opanowania wiedzy** nabytej w czasie lekcji w szkole, **skłaniać do powtarzania wiadomości i umiejętności**.

To, że Dziecko informuje o wykonaniu zadania domowego, nie oznacza, że zadanie jest zawsze wykonane prawidłowo, estetycznie i dokładnie.

Dlatego Drogi Rodzicu!: (10 pkt.)

1. na bieżąco sprawdzaj, czy Twoje Dziecko wykonało wszystkie zadania domowe,
2. sprawdzaj, czy zadania te są wykonane zgodnie z poleceniami, estetycznie i czytelnie,
3. zwracaj uwagę Dziecku, aby wykonywało wszystkie czynności ujęte w poleceniu. Bywa, że polecenie zawiera więcej niż jedną czynność do wykonania,
4. na bieżąco przepytuj Dziecko z wiadomości poznanych na lekcjach, systematyczna nauka to połowa sukcesu!
5. kup w księgarni lub wydrukuj z podanych stron internetowych zestawy testów szóstoklasisty, skłaniaj Twoje Dziecko do rozwiązywania ich,
6. kontroluj rozwiązywanie testów, sprawdzaj rozwiązania z kluczami odpowiedzi,
7. jeśli zauważasz, że Dziecko ma problem z wykonywaniem zadań domowych, rozwiązywaniem testów lub Dziecko zgłasza Ci, że nie radzi sobie z wykonywaniem poleceń na lekcjach, koniecznie skontaktuj się z wychowawcą lub odpowiednim nauczycielem,
8. przychodź na spotkania z rodzicami i spotkania indywidualne, a uzyskasz odpowiedzi na wiele nurtujących Cię pytań związanych z postępami w nauce i zachowaniem Twojego Dziecka,
9. współpracuj z nauczycielami, jeśli zgłaszają swoje uwagi na temat postępów w nauce lub problemów z zachowaniem Twojego Dziecka; jesteśmy po to, żeby pomagać, radzić, wspólnie ustalać sposób rozwiązywania różnych problemów dzieci,
10. poczuj się odpowiedzialny za wyniki w nauce i zachowanie swojego Dziecka.

„Trening czyni mistrza...”

Bez powtarzania i ćwiczeń wiedza i umiejętności się ulatniają... Dlatego też istotne jest to, aby w domu Dziecko ćwiczyło, ćwiczyło, ćwiczyło... Do nabycia jest obecnie wiele zestawów ćwiczeń utrwalających wiedzę i umiejętności, którymi trzeba wykazać się na sprawdzianie. W Internecie również można znaleźć gotowe testy z ubiegłych lat oraz klucze odpowiedzi. Przykłady stron internetowych:

- <http://www.cauchy.pl/test6/atesty/index.php> (kilkadziesiąt testów z ubiegłych lat wraz z pełnymi kluczami odpowiedzi)
- <http://www.cauchy.pl/test6/index.php>
- <http://edukacja.gazeta.pl/edukacja/0,101854,1907045.html>
- <http://archiwumegzaminow.pl/viewerEgzaminu.php?egzamin=538>
- <http://www.mmtrojmiasto.pl/5144/2009/4/2/sprawdzian-szostoklasisty-odpowiedzi-pytania-testy-arkusze-wyniki-test-szostoklasisty?category=depesze>

Zachęcamy do wspólnej pracy z Dzieckiem w domu.

Jakie umiejętności sprawiają uczniom największy problem? (20 pkt.)

1. pisanie krótszych i dłuższych wypowiedzi pisemnych zgodnie z poleceniem, ze świadomością celu i intencji,
2. **dbałość o poprawność ortograficzną, językową i interpunkcyjną wypowiedzi,**
3. dbałość o układ treści i estetykę zapisu,
4. formułowanie odpowiedzi pełnym, sensownym zdaniem,
5. podawanie sensownych argumentów na poparcie swojego zdania,
6. **redagowanie dłuższych wypowiedzi odpowiednio podzielonych na zdania (często jest to potok słów bez żadnych znaków interpunkcyjnych, wielkich liter itp.),**
7. pamiętanie o rozpoczynaniu zdania wielką literą i zakończeniu go odpowiednim znakiem interpunkcyjnym,
8. **wnikliwe czytanie poleceń, zrozumienie całości polecenia (często uczniowie czytają fragment polecenia lub tylko jego pierwsze zdanie i pomijają czynności ujęte w dalszej części polecenia),**
9. umiejętność zamiany jednostek pieniężnych, czasu, masy, długości, pola, objętości,
10. rozwiązywanie zadań dotyczących obliczania czasu między wydarzeniami,

Jakie umiejętności sprawiają uczniom największy problem? (20 pkt.)

11. sprawność rachunkowa na liczbach naturalnych, ułamkach zwykłych i dziesiętnych,
12. obliczanie długości w skali, rysowanie figur w skali,
13. umiejętność obliczania ułamka danej liczby,
14. odczytywanie danych z tekstów źródłowych, tabel, wykresów, planów, map, diagramów,
15. rozwiązywanie zadań dotyczących rabatu, bądź podwyżki ceny towaru, obliczania powierzchni i objętości,
16. umiejętność czytania zadania ze zrozumieniem, analizowania treści zadania oraz obrazowania danych w zadaniu za pomocą rysunków,
17. rozwiązywanie zadań wykorzystujących wiedzę matematyczną w praktyce,
18. zapisywanie odpowiedzi całym zdaniem wraz z jednostką, jeśli wymaga tego zadanie,
19. określanie kierunków świata,
20. określanie wieku wydarzenia.

Oto przykłady zadań występujących na sprawdzianie oraz klucz odpowiedzi zawierający sposób punktowania rozwiązania:

Zadanie z języka polskiego (test z kwietnia 2008 r.)

Polecenie:

„Jedyne pod słońcem!” Napisz o miejscu, które jest dla Ciebie wyjątkowe. Wyjaśnij dlaczego. Twoje wypracowanie powinno zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca. (czyli połowę strony A4 – przyp. a.)

Punktacja:

Uczeń:

Pisze na temat – 3p.

Dobiera celowo środki językowe – 1p. (wypowiedź wyróżnia bogate słownictwo i żywy, barwny styl)

Pisze poprawnie pod względem językowym – 2p. (0-1 bł. 2p.; 2-3 bł. 1p.; 4 i więcej bł. 0p.)

Przestrzega zasad ortografii – 2p. (0-1 bł. 2p.; 2-3 bł. 1p.; 4 i więcej bł. 0p.)

Przestrzega zasad interpunkcji – 1p. (dopuszczalne 3 błędy)

Przykłady dobrych prac napisanych na ten temat można przeczytać na stronie:

http://www.cauchy.pl/test6/atesty/27/jasne_jak_slonce_kryteria.pdf

Oto przykłady zadań występujących na sprawdzianie oraz klucz odpowiedzi zawierający sposób punktowania rozwiązania:

Zadanie z matematyki (test ze stycznia 2006 r.)

Oto cennik za korzystanie z Internetu w kawiarni internetowej:

w godz. od 00:00 do 10:00 – 2,50 zł za 1 godzinę

w godz. od 10:00 do 15:00 – 1 zł za 20 minut

w godz. od 15:00 do 18:00 – 1 zł za 15 minut

w godz. od 18:00 do 24:00 – 1 zł za 10 minut

22. Oblicz, ile zapłaciła Ola za korzystanie z Internetu w kawiarni internetowej od godziny 16:45 do 20:30?

Punktacja:

Wyróżnienie dwóch przedziałów czasowych – 1p.

Zapisanie wyrażenia arytmetycznego opisującego sytuację przedstawioną w zadaniu – 1p.

Obliczenia dotyczące czasu korzystania z kawiarenki – 1p.

Obliczenia dotyczące kosztów korzystania z kawiarenki – 1p.

Zamiana jednostek czasu – 1p.

Oto przykłady zadań występujących na sprawdzianie oraz klucz odpowiedzi zawierający sposób punktowania rozwiązania:

Niedaleko Poznania, w Swarzędzu, w kilkuhektarowym parku znajduje się muzeum pszczelarstwa – jedno z największych w Polsce. Wybierają się tam uczniowie klasy szóstej. Korzystając z informacji na ulotce reklamującej ofertę muzeum, planują swoją wycieczkę i ustalają jej termin.

Skansen i Muzeum Pszczelarstwa im. prof. Ryszarda Kosteckiego w Swarzędzu

GODZINY OTWARCIA

od 1 listopada do 31 marca:

wtorek – sobota godz. 9.00 – 15.00

niedziela godz. 10.00 – 15.00

od 1 kwietnia do 31 października:

wtorek – sobota godz. 9.00 – 16.00

niedziela godz. 10.00 – 15.00

22. W którym dniu tygodnia uczniowie nie mogą zwiedzać muzeum? Dlaczego?

..... 2p.

23. Ile godzin najdłużej będą mogli przebywać uczniowie na terenie skansenu i muzeum, jeśli pojedą na wycieczkę w powszedni dzień maja?

..... 1p.